

Szent István király nemzeti ünnepén

Nagy csodákat tett ő a magyar népben. Mert az ő nyers erejű bátor magyarjai, kik Ázsiából, az emberek s nemzetek eredetének ama közhonjából jöttek eme nyugoti részekre, itt már ugyan egész századot töltöttek, de még se elméjük a kijelentés által nemesebb réstöknek a lélek dolgában felvilágosítva nem volt, sem országjok alkotmánya úgy megállapítva, hogy az akkori üdőknek zordonabb részeit, melyet dulásaikkal magok is neveltek, sokáig még kiállhattak volna. S íme Szent István még azon ifjantan valamint Atyjárul az ország rászállott, oly erős karokkal nyúlt mindjárt annak kormányához, hogy még életében e kettőt már erős és állandós lábra állítaná; úgyhogy mind a keresztény vallás, mind a polgári alkotmány, egyik a másikat segítve, több kisebb viszontagságok közt ugyan de mégis csak fennállana, és amint látjuk virágozék ma is, legalább szebben s tartósabban sok más tartománynál.

Hálaadó érzéssel ismerte ezt meg őbenne mind a nemzet, és az Anyaszentegyház, kik semmit soha nem mulattak, amivel ezen első királyuknak híret nevét dicsőíthetnék, vagy magasztalhatnák ebbeli tetteit. Büszkén emlegeti s nevezi még ma is Törvényei s országa első alkotójának Szent Istvánt a Magyar és ennek Szent Koronájával s egyéb ékességeivel kívánja és véli még ma is, mintegy láthatóképpen által ruházni s önteni törvényes Fejedelmeiben a teljes királyi hatalmat. Az Anyaszentegyház ismét személyes jámborságáért és kivált a keresztény vallásnak buzgó terjesztéséért őtet, ki nemcsak hogy maga üdvösségre méltókat cselekedett, hanem sok más ezer meg ezernek is üdvözülésre okot s módot adott, a dicsőült Szentek sorába iktatván, testét köztisztelet végett sírjából felvenni, nékie ünnepet, oltárokat s egyházakat szentelni örömmel engedé, sőt esztendőnként való tiszteletét az egész kereszténységnek meghagyá és üdejét Szent Mihály havának másodikára, jelesen Budának, mint magyar királyok utóbbi székes helye visszavételének napjára rendelé, midőn a magyarok ezen kívül szent teste felvételének emlékezetét huszadik augusztusban Szent László törvénye szerint még sátoros ünneppel is ülik.

Oh dicsőült nagy Szent király! Jobban érzem én hajdani méltóságodhoz képest jobbágyi alacsonyúságomat és mostani dicsőült voltodra nézve azt, hogy bűnös vagyok mintsem a te lelkeidnek s érdemeidnek fejtegetésébe mernék avatkozni, ha csak ezeket nyilvánvalóbbaknak és tündöklőbbeknek lenni nem tudnám, hogysem az én tehetetlenségem azokat alacsonyíthatná, itt ezen a szent helyen, mely maga már valami szent borzadással tölt el, ha meggondolom, hogy ennek néma boltozati alatt kedvelt unokáidnak szendergő porai jobbágyaik szíves áldásának dicsó árnyékában csendesen nyugosznak, és e szent borzalom reményében rövid utat is fog a szívekhez nyitni, s békességes túrést és csendes figyelmet részemre szerezni.

Ruszek József (1779-1851) veszprémi kanonok; *Egyházi beszéd Szent István király nemzeti ünnepén Bécsben a nagy tiszteletű Kapucinus Szerzetes Atyák templomában* (Bécs, 1827).